

महाराष्ट्र राज्याच्या शिक्षण संचालनालयाच्या
क्र. उपुउ/२००५-०६/४००१२/१७/स. पुस्तक
दि. २७ सप्टेंबर, २००५ अन्वये 'उत्तम पुस्तक'
म्हणून शिफारस करण्यात आलेला दर्जेदार संदर्भ-
महाराष्ट्रातील जिल्हे

सुधारित व विस्तारित २१ वी आवृत्ती

अध्यापक-प्राध्यापक, अभ्यासू-जिज्ञासू व
लोकसेवा आयोग आणि निवड मंडळे यांच्या
परीक्षार्थ्यांना उपयुक्त असे-

महाराष्ट्रातील जिल्हे

महाराष्ट्रावर आधारित
वस्तुनिष्ठ प्रश्नांच्या तद्वतच
मुलाखतींमधील महाराष्ट्रावर व
जिल्ह्यांवर आधारित
प्रश्नांच्या तयारीसाठी
अत्यंत उपयुक्त

By-K'Sagar
K'Sagar Publications

Published By
Sau. Shobhadevi Kshirsagar
K'Sagar Publications
'Suvarna Shilpa', 444/1 Shaniwar Peth,
Adjacent to Rajmachikar Flour Mill,
Near Dakshinabhimukhi Maruti Temple, Pune - 411 030
☎ : 24450125, 24455435 Fax : 91-020-24453065

Email : customer@ksagar.com
sales@ksagar.com
website : www.ksagar.com

□ □ □

© K'Sagar Publications, Pune : 1999
Govt. of India's
Copy-rights Registration No. L-18258/1999
Thoroughly Revised Twenty-first Edition : 2019

ISBN 978-93-84730-53-6

□ □ □

Printed at
Shiva-samartha Printers
Dhayari, Pune

□ □ □

Typesetting
K'Sagar Publications, Pune

□ □ □

Cover Design
K'Sagar Publications, Pune

□ □ □

Price : ₹ 275/-

Our Firms

K'Sagar Book Centre

Appa Balwant Chowk,
Pune - 411 030.

☎ (020) 24453065

☎ 9823121395

9545567862 / 63

K'Sagar's House of Books

Satya-ganesh Sankul,
(Saraswati Nivas) 122,
Budhwar Peth, Jogeshwari Mandir
Lane, Pune - 411 002.

☎ (020) 24465650

☎ 9923810566

K'Sagar's House of Books

39/1, Durga Chambers,
Jogeshwari Mandir Lane,
Pune - 411 002

☎ (020) 24483166

☎ 9923906500

☎ 8087722277

Due care has been taken to ensure that the information provided in this book is correct. However, the authors and the publishers bear no responsibility for any damage resulting from any inadvertent omission or inaccuracy in the book.

राज्यसेवा पूर्व परीक्षा;
पोलीस उपनिरीक्षक,
विक्रीकर निरीक्षक पूर्व परीक्षा; तलाठी,
ग्रामसेवक, कृषिसेवक, लिपिक-टंकलेखक,
पोलीस कॉन्स्टेबल, जलसंपदा विभाग,
वनसेवा आदींच्या भरती परीक्षा; तद्वतच—
मुलाखतींमध्ये जिल्ह्यांवर
विचारल्या जाणाऱ्या
प्रश्नांच्या तयारीसाठी अत्यंत उपयुक्त असा
विश्वासाह के'सागरीय संदर्भ ....

K सागरीय...

मनाचे एक दालन हे ग्रंथ-पुष्प साकार करण्याच्या संकल्पनेने जवळजवळ पाच-सहा वर्षे अखंडपणे व्यापून टाकले होते. अनेक अस्पष्ट कल्पना वेगवेगळा आकार घेऊन माझ्या मनातील हा ग्रंथ साकार करित होत्या; अन् साकारता साकारता स्वतः विरत होत्या.

वास्तविक हा विषय तसा सोपा; पण लेखन आकारास येत असताना सोपे आणि कठीण यांमधील सीमारेषा किती अस्पष्ट आहे, हे प्रकर्षाने जाणवत गेले. पाहता पाहता या आव्हानाने मनाची सर्व दालने व्यापली; अन् या आंतरिक संज्ञा-प्रवाहातून संज्ञा-तरंगातून अठरा-वीस वर्षांपूर्वी हे ग्रंथ-पुष्प उमलले. या कालावधीत या ग्रंथसुमनाच्या वीस आवृत्त्या विद्यार्थिमित्रांना उपयुक्त सिद्ध झाल्या असून या ग्रंथसुमनाची एकविसावी आवृत्ती आपल्या हाती देण्याचा सुयोग आज आला आहे.

माझे अध्यापक-प्राध्यापक स्नेही, लोकसेवा आयोगाचे विद्यार्थी व अनेक अभ्यासू-जिज्ञासू या सर्वांना नजरेसमोर ठेवून या पुस्तकाची रचना साकारली आहे. साहजिकच, या सर्वांच्या अपेक्षा पूर्ण करण्याचा यथाशक्ती प्रयत्न या ग्रंथात मी केला आहे. या एकविसाव्या आवृत्तीत प्रत्येक जिल्ह्याचे दोन नकाशे दिले आहेत. प्रत्येक जिल्ह्याची माहिती समजावून घेण्यास व लक्षात ठेवण्यास त्यांचा निश्चितच उपयोग होईल.

सोप्या आणि कदाचित म्हणूनच आव्हानात्मक ठरलेल्या या विषयात काही उणिवा राहून गेल्या असल्यास त्या दूर करता याव्यात, या दृष्टीने अभ्यासूंकडून काही सूचना प्राप्त झाल्यास त्यांचा आदरच केला जाईल.

अभ्यासू-जिज्ञासूंचे समाधान व्हावे, माझ्या अध्यापक-प्राध्यापक मित्रांना एक विश्वासाह संदर्भ मिळावा व माझ्या विद्यार्थी मित्रांच्या यशाचा मार्ग प्रशस्त व्हावा या सार्थ अपेक्षांसह हे पुष्प आपल्या हाती सोपवीत आहे.

आपलाच,
व्ही. एस. क्षीरसागर
(K'Sagar)

अ**नु****क्र****म****णि****का**

१. सिंधुदुर्ग	९
२. रत्नागिरी	१६
३. रायगड	२३
४. मुंबई शहर	३१
५. मुंबई उपनगर	३९
६. ठाणे	४५
७. पालघर	५०
८. नाशिक	५४
९. धुळे	६२
१०. नंदुरबार	६७
११. जळगाव	७३
१२. अहमदनगर	८०
१३. पुणे	८८
१४. सातारा	९८
१५. सांगली	१०५
१६. सोलापूर	१११
१७. कोल्हापूर	११७

१८. औरंगाबाद	१२४
१९. जालना	१३१
२०. परभणी	१३६
२१. हिंगोली	१४१
२२. बीड	१४६
२३. नांदेड	१५३
२४. उस्मानाबाद	१५८
२५. लातूर	१६२
२६. बुलढाणा	१६७
२७. अकोला	१७३
२८. वाशिम	१७९
२९. अमरावती	१८४
३०. यवतमाळ	१९१
३१. वर्धा	१९७
३२. नागपूर	२०३
३३. भंडारा	२१०
३४. गोंदिया	२१६
३५. चंद्रपूर	२२२
३६. गडचिरोली	२२८